

ET

ET

ET

EUROOPA ÜHENDUSTE KOMISJON

Brüssel, 4.12.2008
KOM(2008) 816 lõplik

2008/0246 (COD)

Ettepanek:

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS,

mis käsitleb meritsi ja siseveeteedel reisijate õigusi ning millega muudetakse määrust (EÜ) nr 2006/2004 tarbijakaitseseaduse jõustamise eest vastutavate siseriiklike asutuste vahelise koostöö kohta

{SEK(2008) 2950}

{SEK(2008) 2951}

SELETUSKIRI

1. ETTEPANEKU TAUST

1.1. Ettepaneku põhjused ja eesmärgid

Reisijate mereveo turu avamise protsess käivitus 1986. aastal ja seda tõhustati 1992. aastal liikmesriikidevaheliste mereveoturgude avamisega. Turg ei ole täielikult avatud aga enne seda, kui sellest saavad maksimaalset kasu mitte üksnes ettevõtjad, vaid ka tarbijad. Toimivad tarbijaõigused on esmatähtsad, et tagada turu liberaliseerimisel tõelised valikuvõimalused ja sisendada tarbijatele julgust vahetada soovi korral transpordiliiki.

Valges raamatus „Euroopa transpordipoliitika aastani 2010: aeg otsustada”¹ nägi Euroopa Komisjon ette reisijate õiguste kehtestamise kõikide transpordiliikide puhul, seades tarbijad seega transpordipoliitikas kesksele kohale. Vajadust selle valdkonna meetmete järele rõhutati veelgi 16. veebruari 2005. aasta teatises² „Suurendada reisijate õigusi Euroopa Liidus”, milles komisjon esitas poliitilise lähenemisviisi reisijaid kaitsvate meetmete laiendamiseks kõikidele transpordiliikidele. Komisjon määras juba selles teatises kindlaks õigused, mida tuleks ühenduse meetmetega tugevdada, olenemata transpordivahendist.

Reisijad vajavad kõigi transpordiliikide suhtes kohaldatavaid ühiseid põhimõtteid, et olla oma õigustest teadlikumad, kui reisi ajal esineb probleeme, sõltumata transpordiliigist.

Meretranspordi puhul on Euroopa Komisjoni arvates vaja tugevdada järgmisi õigusi: 1) liikumispuudega isikute abistamise erimeetmed; 2) automaatsed ja viivitamatud lahendused reisi katkemise korral (pikaajalised hilinemised, reisi tühistamine või vedamisest keeldumine); 3) reisijate teavitamiskohustused ning 4) kaebuste käsitlemine ja võimalused kahjude hüvitamiseks.

Komisjon on teinud juba ettepaneku võtta vastu määrus reisijate meritsi ja siseveekogudel vedajate vastutuse kohta õnnetusjuhtumite korral³.

1.2. Meretransport

Euroopa Liidu 27 liikmesriigist on 22 rannikuäärsed riigid. Neist 22 liikmesriigist on neli (Ühendkuningriik, Iirimaa, Malta ja Küpros) saared ja kaheksal (Portugal, Hispaania, Prantsusmaa, Itaalia, Kreeka, Taani, Rootsi ja Soome) on suure elanikkonnaga saarestikke või suuri saari. Saarestikel ning Euroopa Liidu äärealadel ja äärepoolseimatel piirkondadel, kus reisijate tihe merevedu on esmatähtis nende alade integreerimiseks Euroopa Liidu sotsiaalsesse ja majanduslikku struktuuri, puuduvad sageli alternatiivsed transpordiliigid.

Viimase 30 aasta jooksul on mobiilsus Euroopas kasvanud. Miljonitele kodanikele on reisimine muutunud reaalsuseks ja mobiilsus vajaduseks. Selle nähtuse on põhjustanud mitmed tegurid, kuid ennekõike majanduskasv, siseturu väljakujundamine, madalamad

---

¹ KOM(2001) 370, 12.9.2001.

² KOM(2005) 46.

³ Komisjon on teinud juba ettepaneku võtta vastu määrus reisijate meritsi ja siseveekogudel vedajate vastutuse kohta õnnetusjuhtumite korral; ettepanekut arutatakse praegu nõukogus ja Euroopa Parlamendis: Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus reisijate meritsi ja siseveekogudel vedajate vastutuse kohta õnnetusjuhtumite korral (KOM(2005) 592).

reisikulud ja edusammud Euroopa „sisepiirideta ala”⁴ suunas. Selle suundumuse otsese tulemusena läbis 2006. aastal Euroopa Liidu sadamaid 398 miljonit inimest⁵.

Meritsi toimuva reisijateveo olulisust iseloomustab ka valdkonnaga seotud ettevõtjate arv. Euroopa parvlaeva ja ro-ro (*Roll-on, Roll off*, ratastel peale, ratastel maha) turgudel tegutseb pea 300 ettevõtjat ning Euroopas on ligikaudu 800 reisisadamat. Meritsi toimuv reisijatevedu on Euroopas jaotunud ühtlaselt, kõigil kolmel Euroopa Liidu rannikupiirkonnal (Läänemeri, Põhjameri ja Vahemeri) on samaväärne arv marsruute ja üle ühe miljoni reisija aastas.

1.3. Käsitletavad küsimused

Ettepaneku eesmärk on kehtestada reisijate (sh puudega või liikumispuudega reisijate) õigused riigisisestel ja rahvusvahelistel merevedudel, et suurendada meretranspordi atraktiivsust ja usaldusväärsust ning saavutada võrdsed tingimused eri liikmesriikide vedajatele ning eri transpordiliikidele. Ettepanekuga esitatakse järgmised põhimõttelised sätted:

- puudega ja liikumispuudega isikute juurdepääs, mittediskrimineerimine ja abistamine;
- vedajate kohustused reisi tühistamise või hilinemise korral;
- kohustus teavitada meritsi ja siseveeteedel reisijaid nende õigustest;
- kaebuste käsitlemine;
- üldised jõustamiseeskirjad.

2. KOHALDAMISALA

Ettepanek hõlmab riigisiseseid ja rahvusvahelisi reisijate meritsi ja siseveeteedel vedamise teenuseid. Selle eesmärk on kehtestada miinimumeeskirjad kõigi merereisijate teavitamise kohta enne reisi ja reisi ajal, käsitledes selliseid küsimusi nagu reisi katkemine, hilinemise korral järgitavad eeskirjad, kaebuste käsitlemine ja liikumispuudega isikute abistamine. Vaidluste lahendamise seoses nähakse käesoleva määruse ettepanekuga ette sõltumatute asutuste loomine.

Mereveosektorit reguleeriv kehtiv õigusraamistik on jaotatud järgmistesse kategooriatesse: rahvusvahelised konventsioonid; Euroopa õigusaktid (ja nende ülevõtmine riiklikesse õigusaktidesse); riiklikud õigusaktid ning vabatahtlikud kokkulepped.

Üldiselt on kehtivad rahvusvahelised ja Euroopa õigusaktid suunatud peamiselt ohutuse küsimustele.

Kriitilistele juhtumitele osutatakse põhiliselt pakettreiside direktiivis⁶; kuigi see ei kajasta täielikult ühtlustatud vaatenurka: olukordades, kus reisijaid koheldakse sarnase juhtumi puhul ebavõrdselt, võib erinevatele reisijatele laieneda erinev kaitse.

---

⁴ Euroopa Liidu lepingu artikkel 2.

⁵ Allikas: Eurostat. Topeltarvestusest tingituna teeb see ligikaudu 199 miljonit merereisijat.

Direktiiv 2003/24, millega muudetakse nõukogu direktiivi 98/18/EÜ kohaliku rannasõiduga tegelevate reisilaevade ohutuseeskirjade ja -nõuete kohta,⁷ hõlmab liikumispuudega isikutega seotud erinõudeid, mis käsitlevad eelkõige pääsu laevale, viitasid, sõnumite edastamise vahendeid, häireseadeid ja laeval liikumist tagavaid lisanõudeid. Rahvusvaheliseks veoteenuseks mõeldud uutele laevadele juurdepääsu küsimus on reguleeritud Rahvusvahelise Mereorganisatsiooni soovitusel reisilaevade projekti ja käitamise kohta eakate ja puuetega isikute vajadustele vastamiseks⁸.

Riiklike õigusaktide tasandil kohaldatakse mõnes ELi liikmesriigis konkreetseid õigusnorme, mis käsitlevad liikumispuudega isikute õigusi transpordisektoris ja eelkõige merendussektoris. Kõnealuseid eeskirju haldavad peamiselt riigiasutused ja teataval määral hõlmavad need liikumispuudega isikute juurdepääsu meretranspordile. Ebaselge on aga see, millisel määral annavad kõnealused õigusnormid liikumispuudega isikutele ka tegelikult õiguse nõuda juurdepääsu meretranspordile ja vajadusel abi.

Samas on muude riigisiseste ja rahvusvaheliste mereveoteenuste puhul riigi tasandil reguleeritud üksnes teatavad küsimused, nagu näiteks mittediskrimineerimine, abistamine, teave ja juurdepääs sadamatele. Liikmesriikide seadused pakuvad reisijatele erinevaid lahendusi ja eri tasemel kaitset. Puudega isikutele osutatav abi erineb liikmesriigiti märkimisväärselt.

Ettepanekuga tugevdatakse tarbijate õigusi, edendades veotariifide valdkonnas hindade läbipaistvust ja kodakondsuse või elukoha alusel mittediskrimineerimist. Ettepanekuga kehtestatakse ka üldpõhimõtte, mille kohaselt ei või keelduda liikumispuudega isikute vedamisest. Seda reisijaliiki takistab laevaga reisimast sageli puudulik juurdepääs kõnealustele teenustele ning see, et laevandusettevõtjaid ei osuta vajalikku abi. Igasugune diskrimineerimine puude või liikumispuude alusel on reisi broneerimise või pardaleminekuga seoses keelatud.

3. KOOSKÕLA EUROOPA LIIDU MUUDE TEGEVUSPÕHIMÕTETE JA EESMÄRKIDEGA

Määruse ettepanek aitab kaasa asutamislepingu eesmärkide täitmisele, tagades kõrgema tarbijakaitse taseme, võideldes puudega isikute diskrimineerimise ja sotsiaalse tõrjutuse vastu ning võimaldades Euroopa kodanikel täielikult ära kasutada siseturu loodud võimalusi.

Reisijate õiguste kehtestamine ja edasine tugevdamine peegeldab Amsterdami lepinguga tarbijakaitsele omistatud suurt prioriteetsust. Teatises „EÜ tarbijapoliitika strateegia 2007–2013 Tarbijate mõjukuse suurendamine, heaolu edendamine ja tõhus kaitse”⁹ märgib komisjon, et üks prioriteete on tarbija asetamine kesksel kohale muudes ELi poliitikates. Teatises märgitakse, et tarbija huvide arvessevõtmisel on toimunud edasimineku muu hulgas lennutranspordi alal. Tuleviku eesmärk on kasutada neid saavutusi toetuspunktina ning arvestada järjekindlamalt tarbija huvidega. Komisjon laiendab seetõttu lennundussektoris välja töötatud reisijate õigusi ka muudele transpordiliikidele, eelkõige liikumispuudega reisijate puhul.

---

⁶ Direktiiv 90/314/EMÜ: reisipakettide, puhkusepakettide ja ekskursioonipakettide kohta (EÜT L 158, 23.6.1990, lk 59).

⁷ Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2003/24/EÜ, 14. aprill 2003, millega muudetakse nõukogu direktiivi 98/18/EÜ reisilaevade ohutuseeskirjade ja -nõuete kohta (ELT L 123, 17.5.2003, lk 18).

⁸ IMO ringkiri MSC/735.

⁹ KOM(2007) 99.

Ettepanek, mis käsitleb mereveoteenuseid kasutavate reisijate õigusi, on kooskõlas eesmärgiga võidelda sotsiaalse tõrjutuse vastu, sest sellega kehtestatakse puudega isikute mittediskrimineerimise ja nende abistamise põhimõte. Käesolev ettepanek on kooskõlas ka põhiõiguste harta artikliga 21, milles sätestatud põhimõtte kohaselt on keelatud igasugune diskrimineerimine, sealhulgas diskrimineerimine soo, rassi, nahavärvuse, etnilise või sotsiaalse päritolu, geneetiliste omaduste, keele, usutunnistuse või veendumuste, poliitiliste või muude arvamuste, rahvusvähemusse kuulumise, varalise seisundi, sünnipära, puute, vanuse või seksuaalse sättumuse tõttu. Samuti on ettepanek seotud EÜ asutamislepingu artikliga 13, mis võimaldab ühendusel võidelda diskrimineerimisega ühenduse pädevuse valdkondades. Ettepanek on kooskõlas ka Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni puuetega inimeste õiguste konventsiooniga, millele on alla kirjutanud kõik liikmesriigid ja Euroopa Ühendus.

EÜ asutamislepingu artiklis 12 on sätestatud, et igasugune diskrimineerimine kodakondsuse alusel on keelatud. Seetõttu, ilma et see piiraks sotsiaaltariife nõudvate avaliku teenindamise kohustuste täitmist, pakutakse ka merendussektoris vedajate või muude piletimüüjate kohaldatavaid lepingutingimusi ja tariife avalikkusele, diskrimineerimata lõpptarbijat tema kodakondsuse või elukoha alusel või piletimüüja asukoha alusel ühenduses.

ELi tarbijapoliitika mõõde on siseturu järgmises etapis kesksel kohal, nagu on sätestatud komisjoni teatises kevadisele Euroopa Ülemkogule ühtse turu läbivaatamise kohta¹⁰. Ühtne turg toob tarbijatele kasu valikuvõimaluste suurendamise, hindade alandamise ja piisava kaitse pakkumisega.

Seega täiendab meritsi ja siseveeteedel reisijate õiguste kehtestamine Euroopa ühtse turu raames transpordisektoris saavutatud edu. Käesolev ettepanek tagab merereisijatele parema kaitse, et nad saaksid täielikult kasu saada ühtsest turust ja julgeksid seda ära kasutada.

4. KONSULTEERIMINE HUVITATUD ISIKUTEGA

4.1. Avalikud arutelu

2006. aastal algatas Euroopa Komisjon avaliku arutelu merereisijate õiguste kohta, mis oli osaliselt suunatud meritsi ja siseveeteedel reisivate liikumispuudega isikute õiguste kaitsele. Kõnealuse arutelu tulemused avaldati 6. detsembril 2006 energeetika ja transpordi peadirektoraadi veebisaidil ning neid täiendasid järeldused, millele jõuti 18. jaanuaril 2007 sidusrühmade ning transpordi ja energeetika peadirektoraadi talituste vahel peetud kohtumisel.

Vastajad olid peaaegu ühel meelel selles, et kogu ELis peaks olema tagatud reisijate õiguste ühtne minimaalne kaitsetase, olenemata transpordiliigist ja sellest, kas reis toimub ühe liikmesriigi piires või hõlmab see ka sise- või välispiiride ületamist. Rõhutati, et merereisijad on sageli kõige kaitsetumad ühiskonnaliikmed, kes ei ole harjunud kaebusi esitama või enda õiguste eest seisma või neil puuduvad selleks vahendid.

Saadud arvamustest ilmes aga selge lahknevus ühelt poolt merenduses tegutsevate ettevõtjate, nende ühenduste ja liitude ning teiselt poolt tarbijaühenduste seisukohtades, hoolimata sellest,

---

¹⁰ Ühtne turg kodanike jaoks – 2007. aasta kevadise Euroopa Ülemkogu vahearuanne, Brüssel, KOM(2007) 60, 21.2.2007.

et kõik nõustuvad võrdsete võimaluste minimaalse taseme vajalikkusega. Üldjuhul peavad ettevõtjad ühenduse tasandil reguleerimise vajadust väga väikeseks, samas kui tarbijaühendused nõuavad reisijatele ulatuslikke õigusi, eelkõige seoses liikumispuudega reisijatega. Liikmesriikide valitsustelt saadud vastustes pooldatakse enamasti sektori edasist tugevdamist ELi sekkumise kaudu.

Liikumispuudega isikute puhul on enamik vastajatest, sh kõik arutelus osalenud liikmesriigid ja kohalikud ametiasutused, seisukohal, et liikumispuudega isikute õiguste puhul tuleks lähtuda samast neljast põhimõttest (mittediskrimineerimine, juurdepääs, abistamine ja nõuetekohane teavitamine), olenemata kasutatavast transpordiliigist ja sõltuvalt iga transpordiliigi erijoontest.

Kõik arutelus osalenud nõustuvad ka sellega, et liikumispuudega isikute juurdepääsu ja abistamise tõhustamise meetmete lisakulusid ei peaks kandma üksnes liikumispuudega isikud.

18. jaanuaril 2007 sidusrühmade ning transpordi ja energeetika peadirektoraadi talituste vahel peetud kohtumisel ei vaidlustanud ükski osaleja selgesõnalise küsimuse esitamisel vajadust õigusliku reguleerimise ja ühtlustamise järele ELi tasandil.

Sellegipoolest on arutelu osalistel erinevad arusaamad probleemi ulatuslikkusest seoses selliste küsimustega nagu teavitamine, juurdepääs ja jõustamine.

4.2. Eksperdiarvamuste kogumine ja kasutamine

Komisjon sai 2006. aasta oktoobris Euroopa energeetika- ja transpordifoorumi arvamuse, milles julgustatakse rakendama ühenduse meetmeid merereisijate õiguste valdkonnas.

Komisjon võttis arvesse ka transpordi ja energeetika peadirektoraadi poolt aastatel 2005–2006 tellitud sõltumatut uuringut „Analysis and assessment of the level of protection of passenger rights in the EU maritime transport sector” (ELi meretranspordisektori reisijate õiguste kaitsetaseme analüüs ja hinnang). Kõnealuses uuringus käsitleti nii reisijate õiguseid katkestuste korral kui ka liikumispuudega isikute õiguseid.

Ülduuringu peamine järeldus oli see, et reisijate kaitse ei olnud täielikult rahuldav muu hulgas järgmistel põhjustel: reisijate õiguste kaitse ulatuse ja põhjalikkuse ebaühtsus, eelnevalt määratletud ja viivitamatute lahenduste raamistik reisi tühistamise ja hilinemise korral ning reisijate puudulik teavitamine nende õigustest kriitilise juhtumi korral.

Liikumispuudega isikute puhul leiti, et nende kaitse erineb liikmesriigiti märgatavalt ja nende olukorda saab parandada; ennekõike saab parandada juurdepääsu sadamatele ja laevadele, mittediskrimineerimist ja abistamist.

4.3. Mõju hindamine

Kehtestatud suuniste alusel tehtud mõju hindamine käsitles peamiselt järgmist: reisi tühistamise ja hilinemise korral kohaldatavad hüvitamise ja abi põhimõtted; puudega ja liikumispuudega isikute juurdepääsu, mittediskrimineerimise ja abistamise eeskirjad; kvaliteedistandardid ja teavitamiskohustused; kaebuste käsitlemise ja vastavuse kontrolli eeskirjad.

Hinnati nelja poliitilist valikuvõimalust:

- senise olukorra jätkumine: ELi meetmeid ei võeta ja jäädakse olemasolevate riiklike õigusaktide juurde;
- laevandusettevõtjad töötavad välja ja võtavad vastu vabatahtlikud kokkulepped (parimate tavade vahetus), et parandada meritsi ja siseveeteedel reisijate olukorda;
- koordineerimine ELi tasandil ja väljatöötatavate parimate tavade vahetus riiklike õigusaktide tõhustamiseks;
- ühenduse sekkumine õigusloome tasandil (nt määruse abil), kehtestades laevaga reisivatele isikutele suuremad õigused.

Mõju hindamise kokkuvõte

Puudega ja liikumispuudega isikute mittediskrimineerimise ja abistamise põhimõtte puhul peeti parimaks lahenduseks neljandat varianti – ühenduse sekkumine õigusloome tasandil, et suurendada laevaga reisivate isikute õiguseid.

Täieulatusliku süsteemi kehtestamine näib olevat kõige tulemuslikum valikuvariant reisi katkemise korral kohaldatavate abi- ja teavituskohustuste seisukohalt. Reisijate tugevam kaitse tagab paremate teenuste pakkumise.

Mõju hindamise aruanne koos lisadega on lisatud käesolevale määruse eelnõule.

5. ÕIGUSLIKUD ASPEKTID

5.1. Õiguslik alus

Ettepaneku õiguslik alus on sätestatud Euroopa Ühenduse asutamislepingu artiklites 71 ja 80, mille suhtes kohaldatakse kaasotsustamismenetlust.

5.2. Vahendi valik

Ettepaneku põhieesmärk on tagada üldiselt merereisijate ning eelkõige puudega ja liikumispuudega isikute piisav kaitse. Käesoleva ettepanekuga kehtestatud eeskirju tuleks kohaldada ühetaoliselt ja tõhusalt kogu Euroopa Liidus, et tagada nii piisav kaitse merereisijatele kui ka võrdsed tingimused vedajatele. Euroopa seadusandjaid on leppinud kokku, et ühisreguleerimist ja isereguleerimist ei kohaldata „juhul, kui kaalul on põhiõigused või olulised poliitilised valikuvõimalused, või olukorras, kus eeskirju on vaja rakendada kõikides liikmesriikides ühetaoliselt”¹¹. Otsekohaldatav määrus näib olevat kõige sobivam õigusakt eeskirjade ühtlase kohaldamise tagamiseks kõikides liikmesriikides. Ühendus on juba valinud määruse kõige asjakohasemaks õigusaktiks lennu- ja rongireisijate õiguste kaitsmiseks ning seega jõustatavate ja samaväärsete reisijate õiguste kehtestamiseks meretranspordi valdkonnas.

---

¹¹ Euroopa Parlamendi, nõukogu ja komisjoni paremat õigusloomet käsitlev institutsioonidevaheline kokkulepe (ELT C 321, 31.12.2003, lk 1), punkt 17.

5.3. Subsidiaarsuse põhimõte

Reisijate kaitse on kogu Euroopat hõlmav probleem, mis tuleb lahendada ühenduse tasandil. Turu liberaliseerimine ning tarbijate, eelkõige puudega ja liikumispuudega isikute huvide arvessevõtmine on kaks teineteist täiendavat siseturu aspekti. Ettepaneku eesmärk on peamiselt tagada, et merereisijatel oleksid kogu Euroopa Liidus samaväärsed õigused ja samasugune kaitsetase. Arvestades kõnealuse transpordiliigi rahvusvahelist mõõdet, ei saa üksik liikmesriik või liikmesriikide rühm reisijate mereveoteenustega seotud küsimusi rahuldaval viisil lahendada, seetõttu on vaja ühenduse meetmeid.

5.4. Proportsionaalsuse põhimõte

Komisjon on teadlik ülereguleerimise ohust ja paneb jätkuvalt rõhku Lissaboni Euroopa Ülemkogul tähtsustatud õiguskeskkonna lihtsustamisele.

Komisjon on ettepaneku puhul piirdunud valdkondadega, kus on vaja ühenduse erieeskirju, ja väldib valdkondi, kus iseregulatsioonimeetmed oleksid tõhusamad. Ettepanek piirdub valdkondadega, kus vajadus ühenduse meetmete järele on selge ja üldtunnustatud. Seetõttu on ettepanek taotletava eesmärgiga proportsionaalne ja olukorra jaoks sobiv. Ilma ühtlustamiseta oleksid reisijatel parimal juhul erinevad õigused, halvimal juhul puuduks neil aga igasugune õiguskaitse. Peale selle oleks neil raske Euroopas reisides oma õigustest teadlik olla ja seega nõuda, et nende õigusi austataks.

5.5. Jõustamine

Merereisijad üldiselt ning eelkõige puudega ja liikumispuudega merereisijad on ebasoodsas olukorras, kui merenduses tegutsevad ettevõtjad oma kohustusi ei täida. ÜRO puuetega inimeste õiguste konventsioon annab neile, kes väidavad, et ÜRO konventsiooni osalisriik on konventsiooni sätteid nende kahjuks rikkunud, võimaluse esitada pöördumine. Seega tagab täiendava EÜ määruse väljatöötamine tõhusama ja ühetaolisema õiguskaitse kogu ELis.

Kavandatavat määrust tuleb jõustada rangelt. Sellepärast sisaldab komisjoni ettepanek artiklit, milles liikmesriikidelt nõutakse sanktsioonide kehtestamist määruse rikkumise korral ning määruse jõustamise ja kõnealuste reisijate kaebuste käsitlemise eest vastutavate asutuste määramist. Nimetatud sätted lähtuvad samast lähenemisviisist, mida järgitakse järgmistes õigusaktides: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus reisijatele lennureisist mahajätmise korral ning lendude tühistamise või pikaajalise hilinemise eest antava hüvitise ja abi kohta; määrus puudega ja liikumispuudega isikute õiguste kohta lennureisi puhul ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus rongireisijate õiguste ja kohustuste kohta.

5.6. Euroopa Majanduspiirkond ja Šveits

Määruse ettepanek on oluline Euroopa Majanduspiirkonna jaoks, seepärast peaks see laienema Euroopa Majanduspiirkonnale. Ettepanek on oluline ka Šveitsi jaoks.

6. ETTEPANEKU SÄTTED

I peatükk Üldsätted

Artiklis 1 sätestatakse määruse sisu.

Artiklis 2 sätestatakse määruse reguleerimisala.

Artiklis 3 määratletakse käesolevas määruses kasutatavad mõisted.

Artiklis 4 käsitletakse sellise veolepingu sõlmimist, millega antakse käesolevas ettepanekus sätestatud õigused, ning selles kehtestatakse mittediskrimineerivad lepingutingimused.

Artiklis 5 käsitletakse käesoleva määrusega kehtestatud kohustustest loobumise keeldu.

II peatükk Puudega ja liikumispuudega isikute õigused

Artiklis 6 sätestatakse üldpõhimõtte, mille kohaselt ei või keelduda liikumispuudega isikute vedamisest.

Artikliga 7 nähakse ette, et kõnealune eeskiri ei piira teatavaid seadusega kehtestatud erandeid ja mööndusi, eriti kui need on ohutuse seisukohast põhjendatud.

Artikliga 8 kehtestatakse puudega ja liikumispuudega isikute üldised juurdepääsueeskirjad.

Artikliga 9 kehtestatakse puudega ja liikumispuudega isikute õigus saada abi ja määratakse sadamates osutatava abi eest vastutav asutus ning viis, kuidas kõnealune asutus peab sellist abi rahastama. Üldpõhimõtte kohaselt ei tohi abi osutamine tuua kaasa lisakulusid liikumispuudega isikule.

Artikliga 10 kehtestatakse õigus saada abi sadama puudumise korral, viitega artiklile 9.

Artikliga 11 kehtestatakse samuti üldpõhimõtte, et laeva pardal osutatava abi eest ei või liikumispuudega isikult tasu küsida.

Artikliga 12 kehtestatakse sadamas abistamise põhimõtted, mis hõlmavad abiloomade vastuvõttu ja läbisõidu eeskirju. Selleks, et liikumispuudega isikutele osutada alati kvaliteetsset abi, sätestatakse kõnealuses artiklis ka liikumispuudega isikutele suunatud ajastamisega seotud kohustused broneerimise korral.

Artiklis 13 käsitletakse teabe edastamist kolmandale isikule. Selleks, et liikumispuudega isikutele osutada alati kvaliteetsset abi, tuleb ettevõtjaid (või sadama valdajaid, kui ettevõtjad otsustavad nendega sõlmida abi osutamiseks allhankelepingu) reisi eel liikumispuudega isikute erivajadustest aegsasti teavitada. Kõnealuses artiklis sätestatakse sellise teabe edastamist käsitlevad eeskirjad ja tähtajad, millest tuleb kinni pidada, et kehtestada ettevõtjatele kohustused käesoleva määruse alusel.

Artiklis 14 käsitletakse vedajate kehtestatavaid abi kvaliteedistandardeid.

Artikliga 15 nähakse ette nõue tagada töötajate asjakohane koolitus puute küsimustes.

Artikliga 16 kehtestatakse õigus saada hüvitist sadamas või laeva pardal käideldes kaotsiläänud või kahjustunud ratastoolide ja muude liikumisabivahendite eest.

III peatükk Vedajate kohustused reisi katkemise korral

Artikliga 17 kehtestatakse teavitamise kohustus reisi katkemise korral.

Artikliga 18 kehtestatakse reisijate õigus saada abi hilinemise või teenuse tühistamise korral. Abi hõlmab einet, majutust ja transporti, pöörates erilist tähelepanu puudega ja liikumispuudega isikutele.

Artikliga 19 antakse reisijatele õigus muuta reisi marsruuti või saada hüvitist, kui hilinemine on olnud teatavast ajast pikem või kui teenus on tühistatud.

Artiklis 20 sätestatakse õigus saada hüvitist reisi katkemise korral. Artiklis määratakse täiendavalt kindlaks tähtaeg, mille jooksul tuleb hüvitist maksta, ja ka makseviis.

Artiklis 21 käsitletakse täiendava hüvitise saamise võimalusi.

Artiklis 22 julgustatakse vedajaid võtma vastu eeskirju, et edendada reisijate õigusi ja teeninduskvaliteeti.

IV peatükk Reisijatele suunatud teave ja kaebuste käsitlemine

Artikliga 23 kehtestatakse kõigi reisijate üldine õigus saada reisi kohta teavet.

Artiklis 24 nõutakse, et vedajad, tegelikud vedajad ja sadamate käitajad annaksid reisijatele teavet nende käesolevast määrusest tulenevate õiguste kohta.

Artikliga 25 kehtestatakse kaebuste käsitlemise kord.

V peatükk Jõustamine ja riiklikud täitevasutused

Artikliga 26 kehtestatakse käesoleva määruse jõustamise eeskirjad ja eelkõige nõutakse, et liikmesriigid määraksid riiklikud täitevasutused, kellele reisijad võivad esitada kaebusi nende käesolevast määruse eelnõust tulenevate õiguste väidetava rikkumise kohta.

Artiklis 27 nõutakse, et täitevasutused avaldaksid oma tegevuse kohta aastaaruande.

Artikliga 28 kehtestatakse riiklike täitevasutuste vahelise koostöö põhimõte.

Artikliga 29 nõutakse, et liikmesriigid näeksid ette hoiatavad karistused reisijate õiguste eiramise eest.

VI peatükk Lõppsätted

Artikliga 30 nähakse ette, et komisjon peaks kolm aastat pärast määruse jõustumist esitama nõukogule ja parlamendile aruande määruse toimimise kohta.

Artiklis 31 käsitletakse muudatusi Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EÜ) nr 2006/2004 tarbijakaitseaduse jõustamise eest vastutavate siseriiklike asutuste vahelise koostöö kohta.

Artiklis 32 sätestatakse, et määrus jõustub kahekümnendal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas* ja määrust hakatakse kohaldama aasta möödumisel selle avaldamiskuupäevast.

I lisas kehtestatakse puudega või liikumispuudega isiku õigus saada broneerimise korral hüvitist või muuta reisi marsruuti, kui tema pardalevõtmisest keelduti tema puude või liikumispuude tõttu.

II lisas määratletakse puudega ja liikumispuudega isikutele osutatava abi ulatus.

III lisas määratletakse puudega ja liikumispuudega isikutele laeva pardal osutatava abi ulatus.

IV lisas käsitletakse puudega inimeste alase koolituse sisu.

Ettepanek:

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS,

mis käsitleb meritsi ja siseveeteedel reisijate õigusi ning millega muudetakse määrust (EÜ) nr 2006/2004 tarbijakaitseseaduse jõustamise eest vastutavate siseriiklike asutuste vahelise koostöö kohta

(EMPs kohaldatav tekst)

EUROOPA PARLAMENT JA EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Ühenduste asutamislepingut, eriti selle artikli 71 lõiget 1 ja artikli 80 lõiget 2,

võttes arvesse komisjoni ettepanekut,¹²

võttes arvesse Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamust,¹³

võttes arvesse Regioonide Komitee arvamust,¹⁴

toimides asutamislepingu artiklis 251 sätestatud korras¹⁵

ning arvestades järgmist:

- (1) Ühenduse tegevuse eesmärk meretranspordi alal peaks muu hulgas olema reisijate kõrgetasemeline kaitse, mis on samaväärne teiste transpordiliikidega. Lisaks tuleks täies ulatuses arvestada üldisi tarbijakaitsenõudeid.
- (2) Kuna merereisija on veolepingu nõrgem pool, tuleb reisija vastavaid õigusi kaitsta olenemata reisija kodakondsusest või elukohast ühenduses.
- (3) Reisijate meritsi ja siseveeteedel vedamise teenuste ühtne turg peaks kodanikele üldiselt kasu tooma. Seega peaksid teiste isikutega võrreldavad reisijate mereveeteenuste kasutamise võimalused olema kättesaadavad puudega ja liikumispuudega isikutele, sõltumata sellest, kas liikumispuude on põhjustanud puue, vanus või muu tegur. Puudega ja liikumispuudega isikutel on kõigi teiste kodanikega võrdsed õigused vabale liikumisele, valikuvabadusele ja mittediskrimineerimisele.
- (4) Arvestades Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni puuetega inimeste õiguste konventsiooni artiklit 9 ja selleks, et anda puudega ja liikumispuudega isikutele teiste

---

¹² ELT C [...], [...], lk [...].

¹³ ELT C [...], [...], lk [...].

¹⁴ ELT C [...], [...], lk [...].

¹⁵ ELT C [...], [...], lk [...].

kodanikega samaväärne võimalus meritsi ja siseveeteedel reisida, tuleks kehtestada reisi ajal mittediskrimineerimise ja abistamise eeskirjad. Nimetatud isikutel tuleks seepärast lubada reisida ja nende vedamisest ei tohiks puude või liikumispuude tõttu keelduda, välja arvatud põhjustel, mis on ohutuse seisukohalt õigustatud ja seadusega ette nähtud. Nimetatud isikutel peaks olema õigus saada abi sadamates ning sadama puudumise korral pardalemineku / pardalt mahatuleku kohtades ja ka reisilaevade pardal. Sotsiaalse kaasatuse huvides peaksid asjaomased isikud saama kõnealust abi tasuta. Vedajad peaksid kehtestama juurdepääsueeskirjad, kasutades eelistatavalt Euroopa standardimissüsteemi.

- (5) Uute sadamate ja terminalide projekteerimisel ning suuremate uuendustööde teostamisel peaksid sadamate käitajad ja sadamaid valdavad vedajad võimalusel võtma arvesse puudega ja liikumispuudega isikute vajadusi. Sarnaselt peaksid vedajad vajadusel võtma selliseid vajadusi arvesse uute ja uuendatavate reisilaevade projekteerimisel kooskõlas nõukogu 17. märtsi 1998. aasta direktiiviga 98/18/EÜ reisilaevade ohutuseeskirjade ja -nõuete kohta¹⁶.
- (6) Asutamislepingu kohaldamisalasse kuuluva liikmesriigi territooriumil asuvates sadamates antav abi peaks muu hulgas võimaldama puudega ja liikumispuudega isikutel liikuda sadamasse saabumiseks määratud kohast reisilaevani ja reisilaevast sadamast lahkumiseks määratud kohani, sealhulgas pardaleminek ja mahatulek.
- (7) Abi tuleks rahastada selliselt, et koormus jaotatakse võrdselt kõigi vedajat kasutavate reisijate vahel ning välditakse negatiivseid ajendeid puudega ja liikumispuudega isikute vedamise vältimiseks. Kõige tõhusam rahastamisviis näib olevat igale vedajat kasutavale reisijale kehtestatav tasu, mis sisaldub pileti baashinnas. Kõnealused tasud tuleks kehtestada ja neid tuleks kohaldada täiesti läbipaistvalt.
- (8) Puudega ja liikumispuudega isikutele abi osutamise ja oma personali väljaõppe organiseerimisel peaksid vedajad võtma arvesse Rahvusvahelise Mereorganisatsiooni soovitud reisilaevade projekti ja käitamise kohta eakate ja puuetega isikute vajadustele vastamiseks¹⁷.
- (9) Reisijatele tuleks anda asjakohast teavet teenuste tühistamise või hilinemise korral. See teave peaks aitama reisijatel teha vajalikke korraldusi ja vajadusel saada teavet muude ühendusreiside kohta.
- (10) Reisi tühistamisest või pikaajalisest hilinemisest reisijatele tekkivaid ebamugavusi tuleks vähendada. Selleks tuleks reisijate eest piisavalt hoolitseda ja neil peaks olema võimalus reis tühistada ja saada pileтите eest hüvitist või muuta reisi marsruuti rahuldavatel tingimustel.
- (11) Hilinemise või teenuse tühistamise korral peaksid vedajad reisijatele tagama hüvitise, võttes aluseks teatava protsendimäära pileti hinnast, välja arvatud juhul, kui hilinemise või tühistamise põhjuseks on erakorralised asjaolud, mida ei oleks saanud vältida isegi siis, kui oleks võetud kõik sobivad meetmed.

---

¹⁶ EÜT L 144, 15.5.1998, lk 1.

¹⁷ IMO meresõiduohutuse komitee 24. juuni 1996. aasta ringkiri 735, käesoleva määruse vastuvõtmise ajal.

- (12) Vedajad peaksid tegema koostööd, et võtta riigi või Euroopa tasandil vastu kord reisijatele osutatava teeninduse ja abi tõhustamiseks reisi katkemise, iseäranis pikaajaliste hilinemiste korral.
- (13) Käesolev määrus ei tohiks mõjutada reisijate õigusi, mis on kehtestatud nõukogu direktiiviga 90/314/EMÜ reisipakettide, puhkusepakettide ja ekskursioonipakettide kohta¹⁸. Käesolevat määrust ei tuleks kohaldada juhtudel, kui pakettreis tühistatakse muul põhjusel kui mereveeteenuse tühistamise tõttu.
- (14) Reisijaid tuleks nende käesolevas määruse kohastest õigustest täielikult teavitada, et nad saaksid oma õigusi tõhusalt teostada. Meritsi ja siseveeteedel reisijate õiguste hulka peaks kuuluma õigus saada teavet teenuste kohta nii enne reisi kui ka reisi ajal. Meritsi ja siseveeteedel reisijatele antav kogu oluline teave peaks olema kättesaadav ka mõnel muul, puudega ja liikumispuudega isikutele kättesaadaval kujul.
- (15) Reisijal peaks olema võimalus oma õigusi teostada vedaja rakendatud asjakohase kaebemenetluse teel või esitades kaebuse asjaomase liikmesriigi selleks määratud asutusele või asutustele.
- (16) Sadamas või pardalmineku / pardalt mahatuleku kohas antavat abi käsitlevad kaebused tuleks saata sadama asukoha liikmesriigi poolt käesoleva määruse jõustamiseks määratud asutusele või asutustele. Merevedaja antavat abi käsitlevad kaebused tuleks saata vedajale tegevusloa andnud liikmesriigi poolt käesoleva määruse jõustamiseks määratud asutusele või asutustele. Käesoleva määruse jõustamiseks määratud asutusel peaks olema pädevus ja volitused uurida üksikkaebusi ja hõlbustada vaidluste kohtuvälist lahendamist.
- (17) Liikmesriigid peaksid teostama järelevalvet ja tagama käesoleva määruse täitmise ning määrama asjakohase asutuse, kes täidab jõustamisega seotud ülesandeid. Järelevalve ei tohiks mõjutada reisijate õigusi taotleda kohtu kaudu riikliku õiguse alusel õiguskaitset.
- (18) Liikmesriigid peaksid kehtestama karistused käesoleva määruse rikkumise eest ja tagama nende karistuste kohaldamise. Karistused, mille hulka võib kuuluda asjaomasele isikule hüvitise maksmine, peaksid olema tõhusad, proportsionaalsed ja hoiatavad.
- (19) Kuna käesoleva määruse eesmärke, nimelt kõrge ja võrdväärse kaitse ja abi taseme tagamine reisijatele kõigis liikmesriikides ning majandussubjektide ühtlustatud tingimustel tegutsemise tagamine ühtsel turul, ei suuda liikmesriigid piisavalt saavutada ning seetõttu on seda meetmete ulatuse ja mõju tõttu parem saavutada ühenduse tasandil, võib ühendus võtta meetmeid kooskõlas asutamislepingu artiklis 5 sätestatud subsidiaarsuse põhimõttega. Kõnealuses artiklis sätestatud proportsionaalsuse põhimõtte kohaselt ei lähe käesolev määrus nimetatud eesmärkide saavutamiseks vajalikust kaugemale.
- (20) Käesoleva määruse jõustamise aluseks peaks olema Euroopa Parlamendi ja nõukogu 27. oktoobri 2004. aasta määrus (EÜ) nr 2006/2004 tarbijakaitseseaduse jõustamise

---

¹⁸ EÜT L 158, 23.6.1990, lk 59.

eest vastutavate siseriiklike asutuste vahelise koostöö kohta (tarbijakaitsealase koostöö määrus)¹⁹. Seepärast tuleks kõnealust määrust vastavalt muuta.

- (21) Rangelt tuleks kinni pidada Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. oktoobri 1995. aasta direktiivist 95/46/EÜ üksikisikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ja selliste andmete vaba liikumise kohta,²⁰ et tagada meritsi ja siseveeteedel reisijate privaatsuse austamine ning nõutud teabe kasutamine ainult käesolevas määruuses sätestatud abistamiskohustuste täitmiseks, kasutamata seda reisijate kahjuks.
- (22) Käesolevas määruuses austatakse põhiõigusi ja järgitakse eelkõige Euroopa Liidu põhiõiguste hartas tunnustatud põhimõtteid,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

I peatükk

Üldsätted

Artikkel 1

Sisu

Käesoleva määruusega kehtestatakse eeskirjad järgneva kohta:

- (1) mittediskrimineerimine seoses vedajate poolt reisijatele pakutavate veotingimustega;
- (2) puudega ja liikumispuudega isikute mittediskrimineerimine ja kohustuslik abistamine;
- (3) vedajate kohustused reisijate ees reisi tühistamise või hilinemise korral;
- (4) reisijatele antav miinimumteave;
- (5) kaebuste käsitlemine;
- (6) reisijate õiguste jõustamine.

Artikkel 2

Reguleerimisala

1. Käesolevat määrust kohaldatakse riigisiseste ja rahvusvaheliste reisijate meritsi ja siseveeteedel vedamise teenuste, sh ristluste suhtes, mida osutatakse asutamislepingu kohaldamisalasse kuuluva liikmesriigi territooriumil asuvates sadamates või pardalemineku / pardalt mahatuleku kohas või nende vahel.

---

¹⁹ ELT L 364, 9.12.2004, lk 1.

²⁰ EÜT L 281, 23.11.1995, lk 31.

2. Liikmesriigid võivad teha erandi avaliku teenindamise lepingutega hõlmatud teenuste suhtes, kui nimetatud lepingutega tagatakse reisijate õigused käesolevas määruses nõutavaga samaväärsel tasemel.

Artikkel 3

Mõisted

Käesolevas määruses kasutatakse järgmisi mõisteid:

- (a) „puudega isik” või „liikumispuudega isik” – isik, kelle liikumisvõime on reisi ajal füüsilise (sensoorse või lokomotoorse, alalise või ajutise) või vaimse puude või kahjustuse või muu puude või vanuse tõttu piiratud ning kelle seisund nõuab asjakohast tähelepanu ning kõikidele reisijatele kättesaadava teenuse kohandamist tema erivajadustele;
- (b) „tühistamine” – varem kavandatud ja vähemalt ühe broneeringuga teenuse ärajäämine;
- (c) „hilinemine” – erinevus selle kellaaja vahel, millal reisija pidi sõiduplaani kohaselt ära sõitma või saabuma, ning tema tegeliku või oodatava ärasõidu- või saabumisaja vahel;
- (d) „vedaja” – isik, kellega või kelle nimel on sõlmitud veoleping, või tegelik vedaja, olenemata sellest, kas vedu teostab tema või tegelik vedaja, välja arvatud reisikorraldaja;
- (e) „reisijate mereveoteenus” – reisijate meretransporditeenus, mida osutab vedaja regulaar- või mitteregulaarliinidel ja mida võimaldatakse üldsusele tasu eest kas eraldi või paketi raames;
- (f) „tegelik vedaja” – isik, kes ei ole vedaja ega reisikorraldaja ja kes tegelikult teostab kogu veo või osa veost;
- (g) „sadam” – maismaa- ja veeala, kus on tehtud selliseid maaparandustöid ja kuhu on paigaldatud sellised seadmed, mis võimaldavad laevade vastuvõtmist, laadimist ja lossimist, kauba ladustamist, kaupade vastuvõtmist ja väljasaatmist maismaatranspordiga, samuti reisilaevade sisse- ja väljasõitu;
- (h) „pardalemineku / pardalt mahatuleku koht” – maismaa- ja veeala, mis ei ole sadam, kus reisijad lähevad regulaarselt pardale ja pardalt maha;
- (i) „laev” – mere- või jõelaev, välja arvatud õhkpadjal veesõiduk;
- (j) „veoleping” – vedu käsitlev leping vedaja või tema volitatud piletimüüja ja reisija vahel ühe või mitme veoteenuse osutamiseks;
- (k) „pilet” – reisimisõiguse andev kehtiv dokument või muul kujul kui paberina esinev samaväärne dokument, sealhulgas elektrooniline dokument, mille on välja andnud või heaks kiitnud vedaja või tema volitatud piletimüüja;

- (l) „piletimüüja” – mereveoteenuste vahendaja, kes sõlmib veolepinguid ja müüb pileteid nii vedaja nimel kui ka enda arvel;
- (m) „reisikorraldaja” – korraldaja või vahendaja direktiivi 90/314/EMÜ artikli 2 punktides 2 ja 3 määratletud tähenduses, välja arvatud vedaja;
- (n) „broneering” – reisimisõiguse andev dokument või elektrooniline luba, kui isiklik veokokkulepe on eelnevalt kinnitatud;
- (o) „reisilaev” – laev, mis on mõeldud rohkem kui 12 reisijale;
- (p) „ro-ro-reisilaev” – laev, mis on mõeldud rohkem kui 12 reisijale ja millel on ro-ro-lastiruumid või eriruumid, nagu on määratletud 1974. aasta rahvusvahelise konventsiooni inimelude ohutusest merel reegli II-2/A/2 muudetud versioonis;
- (q) „sadama valdaja” või „sadama käitaja” – asutus, kelle eesmärk on riikliku õiguse alusel ja koos teiste tegevusaladega või ilma sadama infrastruktuuride haldamine ja juhtimine ning sadamas või sadamate süsteemis asuvate erinevate ettevõtjate tegevuse koordineerimine ja kontroll. See võib koosneda mitmest eraldiseisvast asutusest või vastutada mitme sadama eest;
- (r) „ristlus” – reisijatevedu, mida täiendavad majutus ja muud teenused ja mis kestab üle ühe päeva (ööbimine), mis ei ole regulaarne ega sõiduplaanijärgne reisijateveoteenus kahe või enama sadama vahel, vaid mille raames pöörduvad reisijad tavaliselt tagasi lähtesadamasse.

Artikkel 4

Veoleping ja mittediskrimineerivad lepingutingimused

1. Vedajad annavad reisijale tõendi veolepingu sõlmimise kohta, väljastades reisijale ühe või mitu piletit. Pileteid peetakse esmapilgul usutavaks tõendiks lepingu sõlmimise kohta ja need annavad seega käesolevas määruses sätestatud õigused.
2. Ilma et see piiraks sotsiaaltariife nõudvate avaliku teenindamise kohustuste täitmist, pakutakse vedajate või piletimüüjate kohaldatavaid lepingutingimusi ja tariife avalikkusele, diskrimineerimata lõpptarbijat tema kodakondsuse või elukoha alusel või vedaja või piletimüüja asukoha alusel ühenduses.

Artikkel 5

Kohustustest loobumist käsitlev keeld

1. Käesoleva määruse alusel võetud kohustusi ei tohi piirata ega nendest loobuda, sealhulgas veolepingusse märgitava mööndus- või piirava klausliga.
2. Vedaja võib reisijatele pakkuda käesolevas määruses kehtestatud nõuetest soodsamaid lepingutingimusi.

II peatükk

Puudega ja liikumispuudega isikute õigused

Artikkel 6

Vedamisest keeldumise vältimine

1. Vedajad, piletimüüjad ja reisikorraldajad ei keeldu puuet või liikumispuuet põhjenduseks tuues:
  - (a) broneeringu vastuvõtmisest või pileti väljastamisest seoses reisiga, mille suhtes kohaldatakse käesolevat määrust;
  - (b) puudega või liikumispuudega isiku pardale lubamisest sadamas või pardalemineku / pardalt mahatuleku kohas, kui sellel isikul on kehtiv pilet või broneering.
2. Puudega ja liikumispuudega isikute broneeringute ning piletite eest ei võeta lisatasu.

Artikkel 7

Erandid ja eritingimused

1. Artikli 6 sätetest olenemata võivad vedajad, piletimüüjad või reisikorraldajad keelduda puudega või liikumispuudega isiku broneeringu vastuvõtmisest, talle pileti väljastamisest või tema pardale lubamisest tema puuet või liikumispuuet põhjenduseks tuues järgmistel juhtudel:
  - (a) et täita rahvusvahelises, ühenduse või riigi õiguses sätestatud asjakohaseid ohutusnõudeid või asjaomasele vedajale laevandusettevõtja sertifikaadi väljastanud asutuse kehtestatud ohutusnõudeid;
  - (b) kui puudega või liikumispuudega isiku pardaleminek või vedamine on füüsiliselt võimatu reisilaeva struktuuri tõttu.

Broneeringu vastuvõtmisest keeldumise korral lõike 1 esimese lõigu punktides a või b esitatud alustel teevad vedajad, piletimüüjad või reisikorraldajad mõistlikke jõupingutusi, et pakkuda kõnealusele isikule vastuvõetavat alternatiivi.

Broneerimise korral pakutakse puudega või liikumispuudega isikule, kelle pardalevõtmisest keelduti tema puude või liikumispuude tõttu, ja teda lõike 2 alusel saatvale isikule hüvitist või reisi marsruudi muutmise võimalust vastavalt I lisale. Õigus valida tagasisõit või muuta reisi marsruuti kehtib kõigi ohutusnõuete täitmise korral.

2. Samadel tingimustel lõike 1 punktis a esitatuga võib vedaja, piletimüüja või reisikorraldaja nõuda, et puudega või liikumispuudega isikut saadaks teine isik, kes on suuteline osutama sellele isikule vajalikku abi, kui see on tingimata vajalik.
3. Kui vedaja või piletimüüja või reisikorraldaja rakendab lõigetes 1 või 2 sätestatud erandit, peab ta viivitamatult teavitama puudega või liikumispuudega isikut selle põhjustest. Nõudmise korral teatab vedaja, piletimüüja või reisikorraldaja nendest põhjustest puudega või liikumispuudega isikule kirjalikult viie tööpäeva jooksul pärast nõudmise esitamist.

Artikkel 8

Juurdepääs ja teave

1. Kohaldatavate ohutusnõuete täitmiseks kehtestavad vedajad aktiivses koostöös puudega ja liikumispuudega isikuid esindavate organisatsioonide ning artiklis 26 osutatud täitevasutuste esindajatega võrdse juurdepääsu eeskirjad, mida kohaldatakse puudega ja liikumispuudega isikute veo suhtes, samuti nende või liikumisabivahendite vedamise võimalikud piirangud, mis tulenevad reisilaevade struktuurist. Eeskirjad hõlmavad kõnealuse mereveoteenuse kõiki juurdepääsu tingimusi, sh juurdepääsu kasutatavatele laevadele ja pardal olevatele võimalustele.
2. Vedajad või piletimüüjad teevad lõikes 1 sätestatud eeskirjad asjakohasel viisil üldsusele kättesaadavaks vähemalt broneeringu tegemise ajal ja samades keeltes kui tavaliselt kõigile reisijatele avaldatav teave. Kõnealust teavet andes pööratakse erilist tähelepanu puudega ja liikumispuudega isikute vajadustele.
3. Vedajad teevad taotluse korral kättesaadavaks ohutusnõuded kehtestava rahvusvahelise, ühenduse või riikliku õigusakti, millel võrdse juurdepääsu eeskirjad põhinevad.
4. Reisikorraldajad teevad kättesaadavaks lõikes 1 sätestatud eeskirjad, mida kohaldatakse nende poolt korraldatavate, müüdavate või müügiks pakutavate reisipakettide, puhkusepakettide ja ekskursioonipakettide juurde kuuluvate reiside suhtes.
5. Vedajad, nende piletimüüjad või reisikorraldajad tagavad, et puudega ja liikumispuudega isikutele on sobivas ja juurdepääsetavas vormis kättesaadav kogu asjakohane teave veotingimuste, reisi ning teenuste juurdepääsetavuse kohta, sealhulgas Interneti teel broneerimine ja Internetis esitatav teave.

Artikkel 9

Õigus abile sadamates

1. Puudega ja liikumispuudega isiku sadamast väljumisel, sellest läbisõidul või sinna saabumisel vastutab vedaja kõnealusele isikule II lisas täpsustatud abi tasuta osutamise tagamise eest, nii et kõnealune isik saaks siseneda väljuvasse laeva või

väljuda saabuvast laevast, millele ta on pileti ostnud, ilma et see piiraks artikli 8 lõikes 1 osutatud juurdepääsu eeskirjade kohaldamist.

2. Vedaja võib pakkuda abi ise või sõlmida abi osutamiseks lepingu ühe või mitme poolega. Vedaja võib sellise lepingu või sellised lepingud sõlmida omal algatusel või taotluse alusel, mille võib esitada muu hulgas ka sadama valdaja, ja võttes arvesse kõnealusel sadamas olemasolevaid teenuseid.

Juhul kui vedaja sõlmib abi osutamiseks lepingu ühe või mitme poolega, vastutab vedaja jätkuvalt abi osutamise eest ja artikli 14 lõikes 1 osutatud kvaliteedistandardite täitmise tagamise eest.

3. Vedaja võib mittediskrimineerival alusel kehtestada sadamates osutatava abi rahastamiseks kõigile reisijatele eriotstarbelise tasu. Nimetatud eriotstarbeline tasu on mõistliku suurusega, kulupõhine ja läbipaistev.
4. Vedajal peab olema vastavalt kehtivatele äritavadele oma muust tegevusest eraldi raamatupidamisarvestus tegevuse kohta, mis on seotud puudega ja liikumispuudega isikutele abi osutamiseks.
5. Vedaja teeb artikli 26 lõike 1 alusel määratud täitevasutusele või -asutustele kättesaadavaks iga-aastase auditeeritud ülevaate puudega ja liikumispuudega isikutele abi osutamisel saadud tasude ja tehtud kulutuste kohta.

Artikkel 10

Õigus abile pardalemineku / pardalt mahatuleku kohtades

Sadama puudumise korral konkreetses sihtkohas või reisietapil korraldab vedaja pardalemineku / pardalt mahatuleku kohas abi osutamise kooskõlas artikliga 9.

Artikkel 11

Õigus abile laeva pardal

Vedaja osutab tasuta vähemalt III lisas täpsustatud abi puudega või liikumispuudega isikule, kes väljub sadamast, mille suhtes kohaldatakse käesolevat määrust, saabub sinna või viibib seal läbisõidul.

Artikkel 12

Abi andmise tingimused

Vedajad, sadamate käitajad, piletimüüjad ja reisikorraldajad teevad koostööd, et osutada puudega või liikumispuudega isikutele abi kooskõlas artiklitega 9, 10 ja 11 vastavalt järgmistele punktidele:

- (a) abi antakse tingimusel, et vedajale, piletimüüjale või reisikorraldajale, kelle käest pilet osteti, on asjaomase isiku abivajadustest vähemalt 48 tundi enne abi vajamist ette teatatud. Kui pilet kehtib mitme reisi jaoks, piisab ühest teatest, tingimusel et järgnevate reiside aegade kohta on antud piisavalt teavet;
- (b) vedaja, piletimüüja ja reisikorraldaja võtab kõik vajalikud meetmed puudega ja liikumispuudega isikute abivajadust käsitlevate teadete vastuvõtmiseks. Kõnealust kohustust kohaldatakse kõigis müügipunktides, sealhulgas telefoni ja Interneti teel toimuva müügi suhtes;
- (c) juhul kui abivajadusest ei ole vastavalt punktile a teatatud, teevad vedaja, jaamakäitaja, piletimüüja ja reisikorraldaja kõik mõistlikud pingutused, et osutada puudega või liikumispuudega isikule abi nii, et ta saaks siseneda väljuvasse laeva või ümber istuda teise laeva või väljuda saabuvast laevast, millele ta on pileti ostanud;
- (d) ilma et see piiraks teiste isikute õigusi väljaspool sadama territooriumi paiknevatele aladele, määrab sadama käitaja või muu volitatud isik sadama piires olenevalt olukorrast terminalihoonetes ja/või neist väljaspool kindlaks saabumis- ja väljumiskohad, kus puudega ja liikumispuudega isikud saavad teatada oma saabumisest ja paluda abi. Kõnealused kohad on selgelt tähistatud ning sealt saab kättesaadaval kujul põhilist teavet sadama ja osutatava abi kohta;
- (e) abi osutatakse tingimusel, et puudega või liikumispuudega isik ilmub kindlaksmääratud kohta:
  - vedaja poolt määratud ajaks, mis ei ole rohkem kui 60 minutit enne avaldatud väljumisaega, või
  - kui aega ei ole määratud, siis hiljemalt 30 minutit enne avaldatud väljumisaega;
- (f) kui puudega või liikumispuudega isikul on vaja kasutada abilooma, tuleb see võimalus tagada, tingimusel et vedajale, piletimüüjale või reisikorraldajale on teatatud kooskõlas tunnustatud abiloomade reisilaeva pardal vedamise suhtes kohaldatavate riiklike eeskirjadega, kui need on olemas.

Artikkel 13

Teabe edastamine kolmandale isikule

1. Kui abi osutamiseks on sõlmitud allhankeleping ning vedaja, piletimüüja või reisikorraldaja saab teate abivajaduse kohta vähemalt 48 tundi enne avaldatud reisi väljumisaega, edastab ta asjaomase teabe, nii et alltöövõtja saaks selle kätte vähemalt 36 tundi enne avaldatud reisi väljumisaega.
2. Kui abi osutamiseks on sõlmitud allhankeleping ning vedaja, piletimüüja või reisikorraldaja saab teate abivajaduse kohta vähem kui 48 tundi enne avaldatud reisi

väljumisaega, edastab vedaja, piletimüüja või reisikorraldaja asjaomase teabe alltöövõtjale niipea kui võimalik.

Artikkel 14

Abi kvaliteedistandardid

1. Koostöös puudega ja liikumispuudega reisijaid esindavate organisatsioonidega kehtestab vedaja II ja III lisas täpsustatud abi suhtes kvaliteedistandardid ning määrab kindlaks nende täitmiseks vajalikud vahendid.
2. Kvaliteedistandardite kehtestamisel võetakse täiel määral arvesse puudega või liikumispuudega isikute transpordi hõlbustamist käsitlevaid rahvusvaheliselt tunnustatud poliitikaid ja tegevusjuhendeid, eelkõige Rahvusvahelise Mereorganisatsiooni soovitus reisilaevade projekti ja käitamise kohta eakate ja puuetega isikute vajadustele vastamiseks.
3. Vedaja avaldab oma kvaliteedistandardid.

Artikkel 15

Koolitus

Vedajad:

- (a) tagavad, et kõik nende töötajad, kes osutavad puudega ja liikumispuudega isikutele otsest abi, sealhulgas alltöövõtjad, teavad, kuidas rahuldada erineva puude või liikumishäirega isikute vajadusi;
- (b) korraldavad kõikidele sadamas reisijatega vahetult tegelevatele töötajatele IV lisas kirjeldatud koolituse puudega isikute abistamise ja puudega seotud teadlikkuse suurendamise kohta;
- (c) tagavad, et kõik uued töötajad osaleksid töölevõtmisel puudega inimeste alasel koolitusel ning et töötajatele viidaks vajadusel läbi täiendkoolitused.

Artikkel 16

Hüvitis ratastoolide ja muude liikumisabivahendite eest

1. Kui ratastool või muu liikumisabivahend või selle osa on läinud kaotsi või saanud kahjustada sadamas käitlemise või laevas transportimise ajal kas enne või pärast reisi või selle ajal, maksab reisijale, kellele ese kuulub, hüvitist kas vedaja või sadama käitaja, olenevalt sellest, kes vastutas eseme eest ajal, mil see läks kaotsi või sai kahjustada.

Vajadusel võetakse kõik abinõud abivahendi kiireks asendamiseks.

2. Käesoleva artikli alusel makstava hüvitise summa ei ole piiratud.

III peatükk

Vedajate kohustused reisi katkemise korral

Artikkel 17

Teabe esitamine

1. Hilinemise korral teatab vedaja või vajadusel sadama käitaja reisijatele eeldatava väljumis- või saabumisaaja niipea, kui see on teada, kuid mitte hiljem kui 30 minutit pärast reisi sõiduplaanijärgset väljumist või üks tund enne reisi sõiduplaanijärgset saabumist.
2. Kui reisijad jäävad hilinemise tõttu ühendusreisist maha, teeb tegelik vedaja mõistlikke pingutusi, et teavitada asjaomaseid reisijaid muudest ühendusreisidest.

Artikkel 18

Õigus abile

1. Juhul kui vedajal on alust arvata, et reisijate mereveoteenus hilineb sõiduplaanijärgsest väljumisajast rohkem kui 60 minutit, pakutakse reisijatele tasuta einet ja karastusjooke ootamisajale vastaval hulgal, kui need on laeva pardal või sadamas kättesaadavad või neid on võimalik mõistlikul viisil muretseda.
2. Kui hilinemise tõttu on vajalik üks või mitu ööbimist või kui lisaks reisija kavandatule on vajalik lisaööbimine, pakutakse reisijatele lisaks lõikes 1 sätestatud einetele ja karastusjookidele tasuta hotelli või muud majutust ning transporti sadama ja majutuskoha vahel, kui see on füüsiliselt võimalik.
3. Kui mereveoteenust ei saa enam jätkata, korraldab vedaja reisijatele võimalusel ja niipea kui võimalik alternatiivse veoteenuse.
4. Lõigete 1, 2 ja 3 kohaldamisel osutab tegelik vedaja erilist tähelepanu puudega ja liikumispuudega isikute ning neid saatvate isikute vajadustele.

Artikkel 19

Marsruudi muutmine ja hüvitamine

1. Juhul kui vedajal on alust arvata, et reisijate mereveoteenus hilineb sõiduplaanijärgsest väljumisajast rohkem kui 120 minutit:

- (a) pakutakse reisijale mõistlikel tingimustel kohe muud veoteenust või, kui see ei ole otstarbekas, teatatakse talle teiste vedajate muudest asjaomastest veoteenustest;
- (b) hüvitatakse reisijale kohe pileti hind, välja arvatud juhul, kui ta nõustub punktis a osutatud muu veoteenusega.

Punktis b sätestatud hüvitise maksmine toimub samadel tingimustel kui artiklis 20 sätestatud hüvitise maksmine.

- 2. Käesoleva artikliga ettenähtud õigust saada hüvitist ei kohaldata ristlusreisijate suhtes, välja arvatud juhul, kui sellised õigused tulenevad direktiivist 90/314/EMÜ.

Artikkel 20

Piletihinna hüvitamine

- 1. Kaotamata õigust transpordile, võib reisija taotleda vedajalt hüvitist reisi tühistamise või hilinemise tõttu saabumise hilinemise eest. Hüvitise miinimummäärad on järgmised:
  - (a) 25 % pileti hinnast 60- kuni 119-minutilise hilinemise korral;
  - (b) 50 % pileti hinnast 120-minutilise või pikema hilinemise korral;
  - (c) 100 % pileti hinnast, kui vedaja ei paku alternatiivset teenust või ei esita artikli 19 punktis a osutatud teavet.
- 2. Käesoleva artikliga ettenähtud õigust saada hüvitist ei kohaldata ristlusreisijate suhtes, välja arvatud juhul, kui sellised õigused tulenevad direktiivist 90/314/EMÜ.
- 3. Hüvitis makstakse ühe kuu jooksul pärast hüvitise taotluse esitamist. Hüvitist võib maksta reisirahade ja/või teiste teenustega, kui tingimused on paindlikud, eelkõige seoses kehtivusaja ja sihtkohaga. Reisija nõudmisel makstakse hüvitis rahas.
- 4. Käesolevat artiklit ei kohaldata, kui hilinemise või tühistamise põhjuseks on transporditeenuse osutamist takistavad erakorralised asjaolud, mida ei oleks saanud vältida isegi siis, kui oleks võetud kõik sobivad meetmed.

Artikkel 21

Täiendavad nõuded

Käesolev määrus ei takista reisijaid liikmesriigi kohtus nõudmast veoteenuste tühistamise või hilinemise tõttu tekkinud kahju hüvitamist.

Artikkel 22

Reisijaid soosivad täiendavad meetmed

Vedajad teevad koostööd, et võtta sidusrühmi, kutseliite ning tarbijate, reisijate ja puudega isikute ühendusi kaasates vastu riigi või Euroopa tasandil eeskirjad. Kõnealused meetmed peaksid olema suunatud reisijatele osutatava teeninduse parandamisele, eelkõige pikaajaliste hilinemiste ja reisi katkemise või tühistamise korral.

IV peatükk

Reisijatele suunatud teave ja kaebuste käsitlemine

Artikkel 23

Reisiteabe saamise õigus

Sadamate käitajad ja vedajad annavad reisijatele kogu reisi vältel kõige sobivamas vormis asjakohast reisiteavet. Seejuures pööratakse erilist tähelepanu puudega ja liikumispuudega isikute vajadustele.

Artikkel 24

Teave reisijate õiguste kohta

1. Vedaja tagab, et reisijatele antakse hiljemalt väljumisel asjakohast ja arusaadavat teavet käesolevast määrusest tulenevate õiguste kohta. Kui kõnealuse teabe on esitanud kas vedaja või tegelik vedaja, ei ole teised kohustatud kõnealust teavet andma. Teavet antakse kõige sobivamas vormis. Kõnealust teavet andes pööratakse erilist tähelepanu puudega ja liikumispuudega isikute vajadustele.
2. Vedajad ja sadamate käitajad tagavad, et käesoleva määruse kohaseid reisijate õigusi käsitlev teave on avalikult kättesaadav nii laevade pardal kui ka sadamates. Nimetatud teave sisaldab liikmesriigi poolt artikli 26 lõike 1 alusel määratud täitevasutuse kontaktandmeid.

Artikkel 25

Kaebused

1. Vedajad kehtestavad mehhanismi, et käsitleda kaebusi seoses käesoleva määrusega hõlmatud õiguste ja kohustustega.
2. Reisijad võivad esitada kaebuse vedajale ühe kuu jooksul alates kuupäevast, mil teenust osutati või oleks tulnud osutada. Kaebuse saaja peab 20 tööpäeva jooksul esitama põhjendatud arvamuse või õigustatud juhtudel teatama reisijale, millisel

kuupäeval võib ta oodata kaebusele vastust. Vastama peab siiski mitte hiljem kui kahe kuu jooksul pärast kaebuse saamist.

3. Kui lõikes 2 sätestatud aja jooksul vastust ei saada, loetakse kaebus heakskiidetuks.

V peatükk

Jõustamine ja riiklikud täitevasutused

Artikkel 26

Riiklikud täitevasutused

1. Iga liikmesriik määrab asutuse või asutused, kes vastutavad käesoleva määruse jõustamise eest. Iga asutus võtab meetmed, mis on vajalikud reisijate õiguste kaitse tagamiseks, sealhulgas artiklis 8 osutatud juurdepääsueeskirjade täitmiseks. Iga asutus on oma organisatsiooni, rahastamisotsuste, juriidilise struktuuri ja otsuste tegemise poolest vedajatest sõltumatu.
2. Liikmesriigid teavitavad komisjoni vastavalt käesolevale artiklile määratud asutusest või asutustest ja nende kohustustest.
3. Iga reisija võib esitada kaebusi käesoleva määruse väidetava rikkumise kohta igale lõike 1 alusel määratud asjaomasele asutusele või muule liikmesriigi määratud asjaomasele asutusele.
4. Liikmesriigid, kes on otsustanud teha artikli 2 lõike 2 alusel teatavate teenuste suhtes erandi, tagavad samaväärse mehhanismi reisijate õiguste jõustamiseks.

Artikkel 27

Jõustamise aruanne

1. Artikli 26 alusel määratud täitevasutused avaldavad iga aasta 1. juunil oma eelneva aasta tegevuse kohta aruande, mis sisaldab muu hulgas järgmist:
  - (a) käesoleva määruse sätete rakendamiseks võetud meetmete kirjeldus;
  - (b) viide üksikkaebuste lahendamise menetlusele;
  - (c) kokkuvõtte liikmesriigis kohaldatavatest puudega ja liikumispuudega isikute juurdepääsu eeskirjadest;
  - (d) koondandmed kaebuste kohta;
  - (e) kohaldatavate sanktsioonide üksikasjad;
  - (f) muud käesoleva määruse parema täitmise seisukohalt olulised küsimused.

2. Kõnealuse aruande esitamiseks koostavad täitevasutused kaebuste kohta statistika teemade ja asjaomaste ettevõtjate lõikes. Nimetatud andmed esitatakse nõudmise korral komisjonile või riigi uurimisasutustele kuni kolme aasta möödumiseni vahejuhtumist.

Artikkel 28

Täitevasutuste koostöö

Artikli 26 lõike 1 alusel määratud riiklikud täitevasutused vahetavad teavet oma töö ja otsustuspõhimõtete ning tavade kohta, et tagada reisijate ühtne kaitse kogu ühenduses. Selle ülesande täitmisel toetab neid komisjon.

Artikkel 29

Karistused

Liikmesriigid kehtestavad eeskirjad käesoleva määruse sätete rikkumise puhul kohaldatavate karistuste kohta ja võtavad kõnealuste eeskirjade rakendamise tagamiseks kõik vajalikud meetmed. Karistused peavad olema tõhusad, proportsionaalsed ja hoiatavad. Liikmesriigid edastavad nimetatud sätted komisjonile ja teavitavad komisjoni viivitamatult kõikidest nimetatud sätteid puudutavatest hilisematest muudatustest.

VI peatükk **Lõppsätted**

Artikkel 30

Aruanne

Komisjon esitab Euroopa Parlamendile ja nõukogule hiljemalt kolme aasta möödumisel käesoleva määruse jõustumisest aruande käesoleva määruse toimimise ja mõju kohta. Vajaduse korral lisatakse aruandele seadusandlikud ettepanekud käesoleva määruse sätete üksikasjalikumaks rakendamiseks või määruse muutmiseks.

Artikkel 31

Määruse (EÜ) nr 2006/2004 muutmine

Määruse (EÜ) nr 2006/2004 lisale lisatakse punkt [19]:

„19. Euroopa Parlamendi ja nõukogu [...] määrus, mis käsitleb meritsi ja siseveeteedel reisijate õigusi ning millega muudetakse määrust (EÜ) nr 2006/2004 tarbijakaitseaduse jõustamise eest vastutavate siseriiklike asutuste vahelise koostöö kohta²¹.”

Artikkel 32

Jõustumine

Käesolev määrus jõustub kahekümnendal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Käesolevat määrust hakatakse kohaldatavaks [kaks aastat] pärast selle avaldamist. Artikleid 6, 7, 25, 26 ja 29 hakatakse kohaldama [üks aasta] pärast selle avaldamist.

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides.

Brüssel, [...]

Euroopa Parlamendi nimel
president
[...]

Nõukogu nimel
eesistuja
[...]

---

²¹ ELT C [...], [...], lk [...].

ILISA

Puudega või liikumispuudega isiku õigus saada broneerimise korral hüvitist või muuta reisi marsruuti

1. Käesolevale lisale osutamisel pakutakse puudega ja liikumispuudega isikutele võimalust valida järgmiste võimaluste vahel:

a) – kogu pileti ostuhinna hüvitamine seitsme päeva jooksul kas sularahas, elektroonilise pangatülekandega, pangakorralduse või pangatšekkidenä ärajäänud reisi osa või osade puhul ning toimunud reisi osa või osade puhul, kui reis ei oma seoses reisija esialgse reisikavaga enam mõtet, ning vajadusel lisaks ka

– esimesel võimalusel toimuv tagasireis esimesse väljumiskohta või

b) võrreldavatel transporditingimustel marsruudi muutmine lõppsihtkohta jõudmiseks esimesel võimalusel või

c) võrreldavatel transporditingimustel marsruudi muutmine lõppsihtkohta jõudmiseks reisijale sobival hilisemal kuupäeval, olenevalt pileтите kättesaadavusest.

2. Lõike 1 punkti a kohaldatakse ka reisijate suhtes, kelle reisid on osa paketist, välja arvatud õigus saada hüvitist, kui selline õigus tuleneb direktiivist 90/314/EMÜ²².

3. Kui linnas või piirkonnas on mitu sadamat ja ettevõtja pakub reisijale reisi mõnda teise sadamasse kui see, millega broneering on seotud, kannab ettevõtja reisija sõidukulud kõnealuselt teisest sadamast broneeringus seisvasse sadamasse või kokkuleppel reisijaga mõnda muusse lähedalasuvasse sihtkohta.

---

²² EÜT L 158, 23.6.1999, lk 55.

II LISA

Sadamates osutatav abi

Abi ja kord, mis on vajalik, et võimaldada puudega ja liikumispuudega isikutel:

- teatada oma saabumisest sadamasse ja edastada soov abi saamiseks;
- liikuda sisenemise kohast võimaliku registreerimislauani või laevani;
- vajadusel registreerida end ja pagas;
- liikuda võimaliku registreerimislaua juurest laevani, täites väljarände-, tolli- ja julgeolekuprotseduurid;
- minna laeva pardale, vajadusel lifti, ratastooli või muu vajaliku abiga;
- liikuda laeva ukse juurest oma kohale;
- paigutada laeval pagas hoiukohta ja see kätte saada;
- siirduda oma kohalt laeva ukse juurde;
- tulla laeva pardalt maha, vajadusel lifti, ratastooli või muu vajaliku abiga;
- saada (vajadusel) pagas kätte, täites sisserände- ja tolliprotseduurid;
- liikuda pagasisaalist või pardalt mahatuleku kohast määratud väljumiskohta;
- minna vajadusel tualettruumi.

Kui puudega või liikumispuudega isikut abistab saatja, peab viimasele andma vajadusel võimaluse osutada vajalikku abi sadamas ning pardaleminekul ja pardalt mahaminekul.

Vajalike liikumisabivahendite, sealhulgas näiteks elektriliste ratastoolide käitlemine.

Kahjustatud või kaotsiläinud liikumisabivahendite ajutine asendamine (kuid mitte tingimata identsetega).

Vajaduse korral tunnustatud abiloomade maapealne teenindamine.

Pardaleminekuks ja pardalt mahatulekuks vajaliku teabe edastamine kättesaadaval kujul.

III LISA

Laeva pardal osutatav abi

Vastavalt riiklikele määrustele tunnustatud abiloomade vedamine laevas.

Lisaks meditsiinitehnikale kuni kahe liikumisabivahendi vedu iga puudega või liikumispuudega isiku kohta, sealhulgas elektrilised ratastoolid.

Reisi käsitleva vajaliku teabe edastamine kättesaadaval kujul.

Taotluse korral ja ohutuseeskirju ning vabade kohtade olemasolu järgides kõikide mõistlike jõupingutuste tegemine istekohtade korraldamiseks puudega või liikumispuudega isikute vajadusi arvestades.

Vajadusel tualettruumi minemisel abistamine.

Kui puudega või liikumispuudega isikut abistab saatja, teeb laevandusettevõtja jõupingutusi selleks, et anda viimasele istekoht puudega või liikumispuudega isiku kõrval.

IV LISA

Puudega inimeste alane koolitus

Puudega seotud teadlikkuse suurendamise koolitus

Reisijatega vahetult tegelevate töötajate koolitus hõlmab järgmist:

- füüsilise, meele- (kuulmine ja nägemine), varjatud või vaimupuudega reisijate alane teadlikkus ja asjakohane suhtumine kõnealustesse reisijatesse, kaasa arvatud see, kuidas teha vahet selliste isikute erinevatel võimetal, kelle liikuvus, suunataju või suhtlemisvõime võib olla nõrgenenud;
- liikumispuudega isikute ees seisvad takistused, sealhulgas suhtumise ning keskkonnaga seotud, füüsilised ja organisatsioonilised takistused;
- tunnustatud abiloomad, sealhulgas nende ülesanded ja vajadused;
- ootamatute olukordade lahendamine;
- suhtlemisoskus ning viisid kurtide ja kuulmis-, nägemis-, kõne- ja vaimupuudega inimestega suhtlemiseks;
- üldine teadlikkus Rahvusvahelise Mereorganisatsiooni suunistest seoses soovitusega reisilaevade projekti ja käitamise kohta eakate ja puuetega isikute vajadustele vastamiseks;
- ratastoolide ja muude liikumisabivahendite hoolikas käitlemine, et vältida nende kahjustamist (kõikidele võimalikele pagasi käitlemise eest vastutavatele töötajatele).

Puudega isikute abistamise koolitus

Liikumispuudega isikuid vahetult abistavate töötajate koolitus hõlmab järgmist:

- ratastooli kasutavate isikute abistamine ratastooli istumisel ja sealt välja saamisel;
- tunnustatud abiloomaga reisivate liikumispuudega isikute abistamise oskused, sealhulgas abiloomade ülesanded ja vajadused;
- pimedate ja nägemispuudega reisijate saatmiseks ning tunnustatud abiloomadega tegelemiseks ja transportimiseks vajalikud võtted;
- arusaamine sellest, millist liiki seadmetega saab puudega või liikumispuudega isikuid abistada, ja teadmised selliste seadmete käitlemise kohta;
- pardaleminekul ja pardalt mahatulekul kasutatavate abivahendite kasutamine ning teadlikkus pardalemineku ja pardalt mahatuleku abistamiskorrast, mis kaitseb liikumispuudega isikute ohutust ja väärikust;
- piisav arusaam usaldusväärse ja professionaalse abi vajalikkusest. Samuti teadlikkus sellest, et teatavad puudega reisijad võivad abist sõltuvuse tõttu end reisi ajal haavatavana tunda;
- esmaabiteadmised.